

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของหลักสูตร

มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ เช่น

สิริพร บุญญาพันธ์ (2529 : 5) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรว่า เป็นข้อกำหนดราย การสอนและส่วนที่เป็นกระบวนการทั้งปวง เพื่อให้ผู้เรียนเรียนตามข้อกำหนดนั้น

ธีรารัง บัวศรี (2531 : 6) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรว่าหมายถึง แผนซึ่งได้ออกแบบ จัดทำขึ้นเพื่อแสดงถึงจุดหมาย การจัดเนื้อหาสาระ กิจกรรมและมวลประสบการณ์ในแต่ละโปรแกรม การศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ตามจุดหมายที่ได้กำหนดไว้

สุภพงษ์ ปิ่นเวหา (2533 : 7) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรว่า เป็นกระบวนการที่ ประมวลรายวิชา โครงการ และประสบการณ์ ซึ่งจัดขึ้นเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและพัฒนาผู้เรียน ให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างดีตามที่แผนการศึกษากำหนดไว้

ทาบา (Taba. 1962 : 9) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรว่าหมายถึง มวลประสบการณ์ ต่าง ๆ ที่โรงเรียนและครูผู้สอนจัดขึ้นเพื่อให้เด็กเรียนมีการเปลี่ยนแปลงไปตามลักษณะที่ตั้งจุดหมายไว้

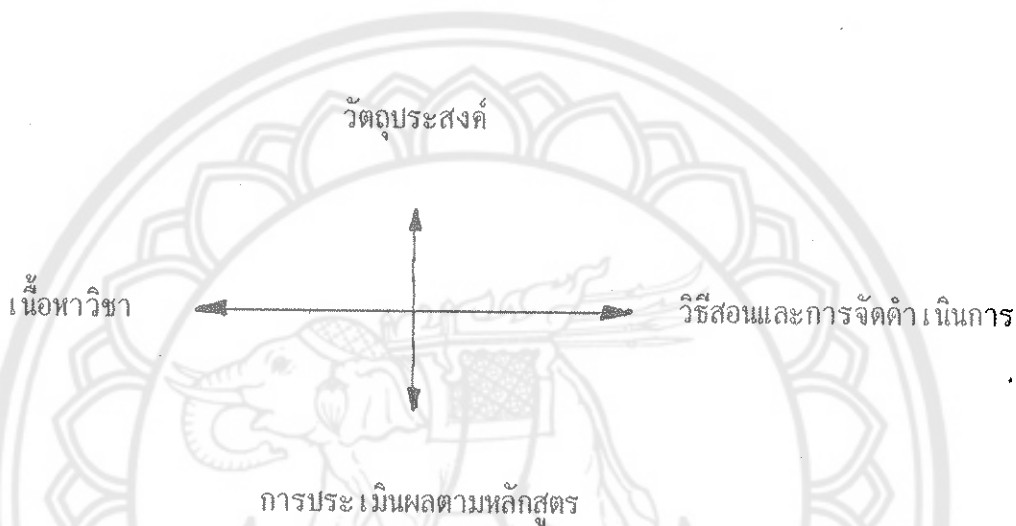
จากความหมายของหลักสูตรดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า หลักสูตร หมายถึง มวล ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่จัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และให้ครูได้ยึดเป็นแนวทางในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อนำไปสู่ความมุ่งหมายตามแผนการศึกษาแห่งชาติ

องค์ประกอบของหลักสูตร

กมล สุกประเสริฐ (2517 : 32) กล่าวว่า หลักสูตรมีองค์ประกอบ 3 ส่วน ได้แก่

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมในด้านกิจกรรม ด้านการสอน และด้านงานประเมินผล

โกลินทร์ รังสยาพันธ์ (2526 : 36) ได้กำหนดองค์ประกอบและกล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตรว่า หลักสูตรประกอบด้วย วัตถุประสงค์ เนื้อหาวิชา วิธีการสอนและการจัดดำเนินการ และการประเมินผลตามหลักสูตร องค์ประกอบทั้งสี่จะต้องมีความสัมพันธ์กันดังนี้

ภาพประกอบ 1 แสดงแผนภูมิความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของหลักสูตร

ปราณี เถกิงพล และคนอื่น ๆ (2529 : 12 - 14) กล่าวว่า องค์ประกอบของหลักสูตรประกอบด้วย ความมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร เนื้อหาวิชาของหลักสูตร วัตถุประสงค์ประกอบหลักสูตร การเรียนการสอนให้เป็นไปตามหลักสูตร

กรมวิชาการ (2532 ข : 156) ได้กำหนดองค์ประกอบของหลักสูตรไว้ 8 ประการ คือ จุดหมาย หลักการ โครงสร้าง จุดประสงค์การเรียนรู้แต่ละวิชา เนื้อหารายวิชา สื่อการเรียน วิธีสอน และการประเมินผล

จากความคิดเห็นของนักวิชาการดังกล่าวเกี่ยวกับองค์ประกอบของหลักสูตร สรุปได้ว่าหลักสูตรประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ประการคือ จุดมุ่งหมาย โครงสร้างของหลักสูตร เนื้อหาวิชา การนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินผลหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตร

ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร

สมบูรณ์ ชิตพงษ์ (2523 : 18) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรว่า หมายถึง การพัฒนาในททุกส่วนของหลักสูตร ตั้งแต่จุดมุ่งหมาย เนื้อหา วิธีสอน กิจกรรม อุปกรณ์ วิธีการ วัตถุประสงค์และประเมินผล และยังมีความหมายครอบคลุมถึงการทำให้หลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น หรืออาจจะหมายถึงการสร้างหลักสูตรขึ้นใหม่โดยไม่ต้องมีหลักสูตรเก่าเป็นพื้นฐานอยู่เลยก็ได้

สมชัย จรรยาไพบูลย์ (2534 : 8) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรเกิดขึ้นได้ 2 ลักษณะคือ การปรับปรุงหลักสูตรและการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร การปรับปรุงหลักสูตรเป็นวิธีการพัฒนาหลักสูตรอย่างแท้จริง เพื่อให้หลักสูตรมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับโรงเรียน จุดมุ่งหมายของการเรียน การสอน และการประเมินผล

กูด (Good. 1973 : 157) กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรนั้นหมายถึง การแก้ไขหลักสูตรให้ต่างไปจากเดิม เป็นการสร้างโอกาสทางการเรียนขึ้นมาใหม่โดยการเปลี่ยนแปลงแบบของหลักสูตร

สาเหตุที่ต้องมีการพัฒนาหลักสูตร

นิโคลส์ และนิโคลส์ (Nicholls and Nicholls. 1972 : 15 - 16) ได้กล่าวถึงความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรไว้สรุปความได้ว่า เนื่องจากสังคมเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา มีการค้นพบความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ ในขณะที่เดียวกันความรู้เก่า ๆ บางอย่างได้รับการพิสูจน์ว่าไม่เหมาะสม ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเตรียมผู้เรียนให้พร้อมเพื่อรับการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ ของสังคม จึงต้องมีการพัฒนาหลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ

สมิธ, สแตนเลย์ และชอร์ (Smith, Stanley, and Shores. 1952 : 32)

ได้เสนอแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรโดยใช้รูปแบบการศึกษาสังคมเป็นพื้นฐานโดยการมองสังคมในฐานะที่เป็นแหล่งข้อมูลสำหรับการพัฒนาหลักสูตร ความเรียกร้องต้องการของสังคมเป็นผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงของหลักสูตร นอกจากนั้นแล้วการศึกษาของผู้เรียนเมื่อมีภูมิหลังแตกต่างกันในด้านครอบครัว เศรษฐกิจ วัฒนธรรม ค่านิยม ศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ สิ่ง

เหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งซึ่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงของหลักสูตร

จากความคิดเห็นของนักวิชาการดังกล่าวสรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตรหมายถึง การปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงบางส่วนของหลักสูตร รวมถึงการสร้างหลักสูตรขึ้นใหม่ สาเหตุที่ต้องมีการพัฒนาหลักสูตรนั้น เนื่องจากสังคมมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา มีการค้นพบความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ ทำให้ระบบและวิธีการจัดการศึกษาเปลี่ยนไป เมื่อระบบและวิธีการจัดการศึกษาเปลี่ยนไป หลักสูตรซึ่งเป็นแม่บทในการจัดการศึกษาก็ต้องเปลี่ยนตามไปด้วย ดังนั้นการพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับผู้เรียนและสภาพสังคมจึงเป็นสิ่งจำเป็น

หลักการในการพัฒนาหลักสูตร

การที่จะพัฒนาหลักสูตรให้เกิดผลดีนั้น ผู้สร้างหลักสูตรจำเป็นต้องมีหลักการในการปฏิบัติให้รอบคอบ ดังเช่นที่ วิลลิก กัทธรัย์ (2529 : 18) ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ในการพัฒนาหลักสูตร ผู้สร้างหลักสูตรควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้ กระบวนการพัฒนาหลักสูตรเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของครู ในการพัฒนาหลักสูตรควรให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมด้วย ควรให้มีการสื่อสารอย่างคล่องตัว ควรมีการประสานงานกันอย่างกว้างขวาง ควรให้บุคคลต่างอาชีพได้เข้ามา มีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตรด้วย การนำหลักสูตรที่พัฒนาแล้วไปทดลองใช้เป็นสิ่งจำเป็นมาก ผู้บริหารโรงเรียนมีหน้าที่ในการจัดเวลาและทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อช่วยทดลองหรือปรับปรุงเปลี่ยนแปลง นอกจากนี้ผู้สอนก็เป็นบุคคลสำคัญคนหนึ่งในการพัฒนา ลอร์เลอร์ (Lawlor, 1978 : 5887 - A) กล่าวไว้ว่า มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้สอนทั้งหลายจะต้องเข้าร่วมในการวางแผนและพัฒนาหลักสูตร ซึ่งจะประสบผลสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ 4 ประการ คือ เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง การประเมินหลักสูตร เนื้อหาวิชา และการเปลี่ยนโครงสร้างของหลักสูตร

ขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตร

ทาบ (Taba, 1962 : 12) ได้แบ่งขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตรออกเป็น 7 ขั้นตอน ดังนี้ สำรวจความต้องการของสังคม ตั้งวัตถุประสงค์ของการศึกษาตามที่สังคมต้องการ คัดเลือกเนื้อหาวิชา จัดเนื้อหาวิชาและแก้ไข คัดเลือกประสบการณ์เพื่อการเรียนรู้ จัดระเบียบและแก้ไข ปรับปรุงประสบการณ์เพื่อการเรียนรู้ และกำหนดวิธีการประเมินผล

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2527 : 154 - 155) ได้จัดลำดับขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรไว้ 5 ขั้นตอนคือ กำหนดจุดมุ่งหมาย การวางแผนเตรียมเค้าโครงหลักสูตร การทดลองใช้หลักสูตร ประเมินการใช้หลักสูตร และการประเมินผลการใช้หลักสูตร

จากความคิดเห็นของนักวิชาการดังกล่าวสรุปได้ว่า หลักการในการพัฒนาหลักสูตร คือ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของครูในการพัฒนาหลักสูตรและควรมีบุคคลต่างอาชีพได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรด้วย มีองค์ประกอบ 4 ประการ คือ เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง การประเมินหลักสูตรเนื้อหาวิชา และการเปลี่ยนโครงสร้างของหลักสูตร ขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตรควรเป็นดังนี้ กำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษาตามต้องการและความจำเป็นต่าง ๆ ของสังคม คัดเลือกเนื้อหาวิชาและปรับปรุงแก้ไข การทดลองใช้หลักสูตร การประเมินผลการใช้หลักสูตร และปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร

การประเมินหลักสูตร

ความหมายของการประเมินหลักสูตร

ไพฑูริย์ เจริญพันธุ์วงศ์ (2519 : 189) กล่าวว่า การประเมินหลักสูตรเป็นกระบวนการที่ทำให้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน ซึ่งจะแสดงให้เห็นว่าความมุ่งหมายของหลักสูตรได้บรรลุผลสัมฤทธิ์หรือไม่เพียงใด

ทิสนา แจมมณี (2520 : 51) กล่าวว่า การประเมินหลักสูตร หมายถึง กระบวนการหาข้อมูล เก็บข้อมูลเพื่อที่จะนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจเลือกวิถีทางที่ดีกว่าเดิม

อรสา ปราชนันคร (2523 : 133) กล่าวว่า หลักสูตรสัมฤทธิ์ผลตามที่กำหนดไว้ในความมุ่งหมายหรือไม่อย่างน้อยเพียงใด และอะไรเป็นสาเหตุ ก็เป็นความหมายของการประเมินหลักสูตรเช่นกัน

สันต์ ธรรมบำรุง (2527 : 173) กล่าวว่า การประเมินหลักสูตรเป็นกระบวนการในการศึกษาส่วนประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตร ได้แก่ หลักการ ความมุ่งหมาย โครงสร้าง จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรม สื่อการเรียนการสอน วิธีสอนและการวัดผล

จากความคิดเห็นของนักวิชาการดังกล่าวสรุปได้ว่า การประเมินหลักสูตร เป็น กระบวนการที่ใช้ในการพิจารณาตัดสินว่าหลักสูตรควรปรับปรุงอย่างไร

จุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตร

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2527 : 149 - 159) กล่าวว่า การประเมินหลักสูตรมีจุดมุ่งหมาย 2 ประการคือ ประเมินผลเพื่อปรับปรุงหลักสูตร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผลการประเมินนั้นเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตร และประเมินเพื่อสรุปคุณค่าของการพัฒนาหลักสูตร ว่าดีหรือควรปรับปรุงแก้ไข ควรใช้ต่อไปหรือยกเลิกทั้งหมด หรืออาจยกเลิกเพียงบางส่วน

สันต์ ธรรมบำรุง (2527 : 140) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตรไว้ ดังนี้

1. เพื่อหาคูณค่าของหลักสูตรนั้นโดยดูว่าหลักสูตรที่จัดทำขึ้นสนองวัตถุประสงค์ที่หลักสูตรนั้นต้องการหรือไม่
2. เพื่ออธิบายและดูว่าองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตรในแง่หลักการ จุดหมาย เนื้อหาสาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน และการวัดผลสอดคล้องกันหรือไม่
3. เพื่อตัดสินว่าหลักสูตรมีคุณภาพดีหรือไม่ดี เหมาะสมหรือไม่เหมาะสมกับการนำไปใช้ มีข้อบกพร่องที่ต้องปรับปรุงแก้ไขอย่างไร
4. เพื่อตัดสินว่าการบริหารด้านวิชาการและการบริหารด้านหลักสูตร เป็นไปในทางที่ถูกต้องหรือไม่
5. เพื่อติดตามผลผลิตจากหลักสูตร คือ ผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามความมุ่งหวังหรือไม่ ภายหลังจากผ่านกระบวนการทางการศึกษามาแล้วตามหลักสูตร

รูปแบบการประเมินหลักสูตร

การประเมินหลักสูตรเป็นการดำเนินงานที่มีระเบียบแบบแผนและมีรูปแบบในการประเมิน โดยเลือกเอารูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือหลายรูปแบบ เพื่อที่จะประเมินได้อย่างครบถ้วนทุกจุดหมายของการประเมิน จึงเลือกใช้วิธีการประเมินที่เหมาะสมจะทำให้การประเมินหลักสูตรนั้นเป็นไปได้อย่างเที่ยงตรง (Valid) และเชื่อถือได้ (Reliable) ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการประเมินหลักสูตร รูปแบบการประเมินหลักสูตร นักการศึกษาได้เสนอรูปแบบที่แตกต่างกันออกไปหลายรูปแบบ ดังนี้

อุทุมพร ทองอุไทย (2520 : 5 - 20) ได้เสนอแนวคิดเรื่องรูปแบบของการประเมินหลักสูตรไว้ดังนี้

1. รูปแบบที่ยึดจุดมุ่งหมายเป็นหลัก (Goal-Attainment) เป็นรูปแบบที่เน้นจุดมุ่งหมาย เป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์เป็นหลัก ในการประเมินจะพยายามกำหนดจุดมุ่งหมายและตีค่าจุดมุ่งหมาย การประเมินจะให้คุณค่ามากหรือน้อยพิจารณาจากวัตถุประสงค์ที่บรรลุผลสำเร็จ ผู้นำในการประเมินนี้ ได้แก่ ไทเลอร์ (Tyler) ทาบ (Taba) แฮมมอนด์ (Hammond) เมทเพสเซิล และสไครเวน (Metpessel and Scriven) และครอนบาค (Cronbach)

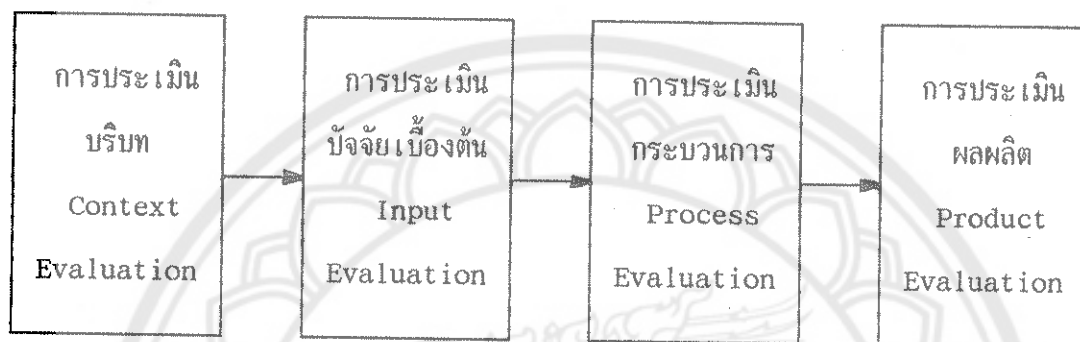
2. รูปแบบที่ช่วยในการตัดสินใจ (Decision Model) เป็นรูปแบบที่สร้างขึ้นเพื่อช่วยในการตัดสินใจของผู้มีหน้าที่ในการตัดสินใจ โดยอาศัยการประเมินเปรียบเทียบข้อมูลหรือสิ่งที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของหลักสูตรกับมาตรฐานที่ผู้ประเมินกำหนดได้ ผู้นำในการประเมินนี้ ได้แก่ สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) โพรวัส (Provus) และอัลคิน (Alkin)

สมชัย จรรยาไพบูลย์ (2534 : 18) ได้เสนอรูปแบบการประเมินหลักสูตรว่า รูปแบบที่ยึดเกณฑ์เป็นหลัก (Criterion Model) รูปแบบเฝ้าชัยเกณฑ์เป็นหลัก การประเมินหลักสูตรจะอาศัย เกณฑ์ภายนอกของระบบหลักสูตร แต่ถ้าเป็นการประเมินกระบวนการเรียนการสอนหรือเนื้อหาวิชาจะอาศัย เกณฑ์ภายในของระบบหลักสูตรเป็นเกณฑ์ในการประเมิน โดยพิจารณาว่าสิ่งที่ต้องการประเมินมีคุณค่าถึง เกณฑ์ที่ตั้งไว้หรือไม่ ผู้พิจารณากำหนดเกณฑ์หรือตัดสินคุณค่าของหลักสูตร ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒินั้น ๆ รูปแบบการประเมินในแนวนั้น ได้แก่ รูปแบบการประเมินของสเตค (Stake Model)

จากการศึกษาจุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตรและรูปแบบการประเมินหลักสูตรของนักวิชาการหลายท่าน ผู้วิจัยได้เลือกรูปแบบการประเมินหลักสูตรของ สตัฟเฟิลบีม เป็นแนวทางในการศึกษาของการวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

รูปแบบการประเมินของสตัฟเฟิลบีม (Saylor and Alexander. 1974 : 307 - 308 ; อ้างอิงจาก Stufflebeam. 1969 : 201 - 205) ได้เสนอรูปแบบฉบับเป็นรูปแบบในการประเมินหลักสูตร โดยกล่าวว่า การประเมินหลักสูตร เป็นกระบวนการในการหาข้อมูล

เก็บข้อมูล และใช้ข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการตัดสินใจหาวิธีการที่ดีกว่าเดิม โดยพิจารณาว่าควรใช้การประเมินแบบใด เพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจในแต่ละขั้นตอนของหลักสูตร การประเมินพิจารณาใน 4 ด้านคือ

ภาพประกอบ 2 แสดงรูปแบบการประเมินแบบจับป้ของสตัฟเฟิลบีมี

1. การประเมินบริบท (Context Evaluation) คือ การประเมินสภาพแวดล้อมและความต้องการที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร ซึ่งผลที่ได้จากการประเมินจะช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผน การวางนโยบาย เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและความต้องการนั้น ๆ
2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) คือ การประเมินปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงปัจจัยที่เป็นตัวทำให้เกิดวิธีการที่จะนำมาใช้ปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ เพื่อประโยชน์ในการตัดสินใจว่าระบบโครงสร้างต่าง ๆ ของหลักสูตร รวมทั้งวิธีการและการบริหารงานของหลักสูตรมีความเหมาะสมหรือไม่ หรือควรจะใช้วิธีการใดที่เหมาะสมกว่า
3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) คือ การประเมินกระบวนการของหลักสูตรในด้านการจัดการเรียนการสอนและเนื้อหาวิชาทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน เพื่อประโยชน์ในการตัดสินใจดำเนินการปฏิบัติตามวิธีการที่ได้กำหนดไว้

4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) คือ การประเมินผลที่เกิดจากการใช้หลักสูตรในวิธีการและแนวทางดำเนินการสอนตามที่ได้ตัดสินใจแล้ว เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงข้อบกพร่องของการวางแผน การบริหารหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้เพื่อคว่ามีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง และเมื่อดำเนินการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแล้วต้องทำการประเมินในกระบวนการเดิมเช่นนี้อีก เพื่อให้ได้หลักสูตรที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด

กรอบความคิดในการประเมินของสตีฟเฟิลบีม สามารถเขียนแสดงความสัมพันธ์ของการประเมินและการตัดสินใจได้ดังนี้

	ความคาดหวัง	ความเป็นจริง
เป้าหมาย	การตัดสินใจในการวางแผน หรือตั้งจุดมุ่งหมาย (ประเมินบริบท) (1)	การตัดสินใจในผลสำเร็จ (ประเมินผลผลิต) (4)
วิธีการ	การตัดสินใจในการออกแบบ ดำเนินการหรือโครงสร้าง (ประเมินปัจจัยเบื้องต้น) (2)	การตัดสินใจในการใช้ วิธีดำเนินการ (ประเมินกระบวนการ) (3)

ภาพประกอบ 3 แสดงแผนภูมิกรอบความคิดในการประเมินของสตีฟเฟิลบีม

จากภาพประกอบ 3 สามารถอธิบายได้ว่า หลังจากทำการประเมินองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตรแล้วจะทำให้ได้สิ่งต่อไปนี้คือ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร (ช่องที่ 1) ปัจจัยหรือกิจกรรมที่ควรจัดเข้าไปในหลักสูตร (ช่องที่ 2) กิจกรรมหรือกระบวนการที่นำไปปฏิบัติ (ช่องที่ 3) และผลที่เกิดขึ้นจริงจากการดำเนินการหลักสูตร (ช่องที่ 4)

วิธีการประเมินองค์ประกอบต่าง ๆ ปรากฏดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงวิธีการประเมินองค์ประกอบในด้านต่าง ๆ ของสตัฟเฟิลบีม

องค์ประกอบ	วิธีการประเมิน
บริบท	บรรยายสภาพแวดล้อม เปรียบเทียบปัจจัยป้อนเข้าและผลผลิตที่เป็นจริงกับที่คาดหวัง เปรียบเทียบระบบการปฏิบัติที่น่าจะเป็นและเป็นไปได้ วิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างสิ่งที่คาดหวังกับที่เป็นจริง
ปัจจัยเบื้องต้น	บรรยายและวิเคราะห์ทรัพยากรมนุษย์และวัสดุที่เหมาะสม ยุทธวิธีแก้ปัญหา และการออกแบบกระบวนการที่เกี่ยวข้องที่เป็นไปได้และประหยัด
กระบวนการ	รวบรวมข้อมูลโดย เฉพาะสำหรับการตัดสินใจในโครงการและบรรยายกระบวนการที่เป็นจริง
ผลผลิต	กำหนดเกณฑ์การวัดที่สัมพันธ์กับวัตถุประสงค์โดยการเทียบผลการวัดกับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ และแปลความหมายผลผลิตในรูปของข้อมูลที่ได้ จากองค์ประกอบทั้ง 3 เป็นพื้นฐาน

จากแนวคิดในการประเมินของสตัฟเฟิลบีมดังที่เสนอมานี้ ถ้าจะให้การประเมินหลักสูตรมีความสมบูรณ์ ควรดำเนินการประเมินเป็นขั้นตอนตามลำดับคือ ประเมินบริบทก่อนเพื่อการวางแผนตั้งวัตถุประสงค์ ต่อมาก็ประเมินปัจจัยเบื้องต้นเพื่อกำหนดโครงสร้างของหลักสูตร เลือกวิธีการที่เหมาะสม เมื่อมีการนำหลักสูตรไปใช้ก็ประเมินกระบวนการเพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการและสุดท้ายเมื่อสิ้นสุดการดำเนินการหลักสูตรก็ประเมินผลผลิต ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าการที่จะประเมินองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตรไปพร้อม ๆ กันในขณะที่ดำเนินการหลักสูตรนั้นค่อนข้างจะให้คุณค่าน้อย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กรมอาชีวศึกษา (2529) ได้จัดทำรายงานการประเมินผลหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2527 (ปวส. 2527) ประเภทวิชาเกษตรกรรมคหกรรม ช่างอุตสาหกรรม บริหารธุรกิจ และศิลปหัตถกรรม โดยใช้แบบสอบถาม ผู้บริหาร จำนวน 192 คน ครู-อาจารย์ จำนวน 429 คน และนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 2 จำนวน 416 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. ด้านจุดหมายของหลักสูตร พบว่า ผู้บริหาร ครู-อาจารย์ และนักเรียนเห็นว่าการกำหนดจุดหมายของหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง
2. ด้านโครงสร้างของหลักสูตร พบว่า โครงสร้างของหลักสูตรในด้านจำนวนหน่วยกิตที่นักเรียนต้องเรียนในหมวดวิชาต่าง ๆ นั้นมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง
3. ด้านเนื้อหาวิชาตามหลักสูตร พบว่า เนื้อหารายวิชาต่าง ๆ มีความสอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตรในด้านความทันสมัยของเนื้อหา ความเหมาะสมกับจำนวนหน่วยกิตและเวลาเรียน ความเป็นประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันและต่อการประกอบอาชีพเกษตร ส่วนใหญ่มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ยกเว้นในด้านความซ้ำซ้อนของเนื้อหาที่บรรยายวิชานั้น ครู-อาจารย์เห็นว่ามีความซ้ำซ้อนค่อนข้างมาก แต่นักเรียนเห็นว่าซ้ำซ้อนกันในระดับปานกลางเท่านั้น
4. ด้านครู-อาจารย์ นักเรียน อาจารย์ สถานที่เรียน พบว่า มีความเหมาะสมกับการเรียนการสอนหลักสูตรนี้ในระดับปานกลาง สื่อการเรียนการสอนมีความเหมาะสมในระดับน้อย
5. ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรนี้ทำได้เหมาะสมในระดับปานกลาง ยกเว้นในด้านการนิเทศการศึกษาภายในที่สถานศึกษาจัดขึ้นนั้นอยู่ในระดับน้อย
6. ด้านการวัดผลประเมินผลการเรียนการสอน พบว่า มีความเหมาะสมในการประเมินผลการเรียนการสอนตามหลักสูตรในระดับปานกลาง ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลนั้นมีความเหมาะสมมาก และในด้านการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินการสอนของครู-อาจารย์นั้น นักเรียนเห็นว่าอยู่ในระดับน้อย

7. ด้านผลผลิตของหลักสูตรนั้น พบว่า ครู-อาจารย์มีความคิดเห็นว่า นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรนี้เป็นผู้ที่มีคุณสมบัติตรงตามที่กำหนดไว้ในจุดหมายของหลักสูตรในระดับปานกลาง

บุญส่ง นิลแก้ว (2530) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยใช้แบบสอบถามหัวหน้าหน่วยงานทางการศึกษา จำนวน 55 คน อาจารย์ผู้สอน จำนวน 11 คน มหาบัณฑิต จำนวน 18 คน บัณฑิตที่กำลังทำวิทยานิพนธ์ จำนวน 17 คน บัณฑิตที่กำลังศึกษาวิชาการวัดผลและประเมินผลการศึกษา จำนวน 13 คน และที่กำลังศึกษาตามหลักสูตร สาขาวิชาอื่น จำนวน 23 คน ผู้บังคับบัญชาของมหาบัณฑิต จำนวน 17 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. ด้านความต้องการของหน่วยงานทางการศึกษา พบว่า หลักสูตรนี้มีความจำเป็นต่อหน่วยงานทางการศึกษาต่าง ๆ ในระดับสูง
2. ด้านองค์ประกอบเบื้องต้นของหลักสูตร พบว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรไม่สอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงานทางการศึกษาเท่าที่ควร โครงสร้างของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับโครงสร้างที่เป็นเกณฑ์ แต่การจัดเนื้อหาวิชายังไม่สอดคล้องกับเกณฑ์เท่าที่ควร บัณฑิตมีคุณสมบัติเหมาะสมกับการเรียนตามหลักสูตร แต่มีวิถีทางการศึกษาต่ำกว่าเกณฑ์อย่างมาก วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินการหลักสูตรไม่พอเพียง
3. ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมุ่งด้านความรู้ความสามารถ ไม่มีกิจกรรมที่ช่วยปลูกฝังเจตคติและคุณธรรมทางการวัดและประเมินผลการศึกษาอย่างเด่นชัด การบริหารหลักสูตรในด้านนโยบายและระเบียบปฏิบัติต่าง ๆ มีความเหมาะสมดีแต่การบริหารงบประมาณไม่มีความเหมาะสมเท่าที่ควร อาจารย์ผู้สอนมีภาระงานสอนมากกว่า เกณฑ์ที่ควรจะเป็น การจัดแผนการศึกษาของนักเรียนไม่เหมาะสม
4. ด้านผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตร พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของบัณฑิตในกระบวนวิชาต่าง ๆ ของสาขาวิชา โดยส่วนใหญ่อยู่ในระดับเป็นที่น่าพอใจ และมีเจตคติต่อการวัดและประเมินผลการศึกษายังไม่เป็นที่น่าพอใจเท่าที่ควร มหาบัณฑิตสามารถปฏิบัติงานทางด้านการวัดผลและประเมินผลการศึกษา และงานทั่วไปอยู่ในระดับเป็นที่น่าพอใจของผู้บังคับบัญชา

ชะบิตะ เบ็ญหมัด (2531) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาเชิงประเมินการปฏิบัติ ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการวัดผลและประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2530 ในวิทยาลัยเกษตรกรรม สังกัดกรมอาชีวศึกษา ผลการวิจัยพบว่า โดยส่วนรวมครูสอนวิชาชีพและครูสอนวิชาสามัญ ส่วนใหญ่มีปัญหาคู่ในระดับปานกลาง ปัญหาที่มีเหมือนกันได้แก่การประเมินผลก่อนสอนเพื่อดูพื้นฐานความรู้เดิมของนักเรียน วิธีการประเมินผล เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน การประเมินผลแบบรวมสรุป การประเมินผลด้านทฤษฎี การประเมินผลด้านเจตคติ จริยธรรม การวัดและประเมินผลการเรียนตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม การเลือกวิธีที่เหมาะสมกับเนื้อหาและพฤติกรรมที่ต้องการวัด การสร้างข้อสอบให้มีคุณภาพดีสามารถวัดได้ตรงจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่กำหนด การสอนซ่อมเสริมภายหลัง การประเมินผลระหว่างภาค และการวิเคราะห์ข้อสอบ นอกจากนี้ครูสอนวิชาชีพยังมีปัญหาระดับปานกลางในเรื่องขาดความรู้เรื่องระเบียบการประเมินผลการเรียนตามที่กระทรวงกำหนด การเขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม และการประเมินผลด้านการปฏิบัติ

กรมอาชีวศึกษา (2531) ได้จัดทำรายงานการประเมินผลหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2530 ประเภทวิชาเกษตรกรรม ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ไข ปัญหาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร โดยใช้แบบสอบถามผู้บริหาร จำนวน 449 คน ครู-อาจารย์ จำนวน 485 คน นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 จำนวน 794 คน ผลการวิจัยสรุปว่า

1. นักศึกษาส่วนใหญ่มีปัญหาการเรียนการสอนในระดับน้อยหรือไม่มีเลย ที่มีบ้างคือ ปัญหาเกี่ยวกับเวลาเรียนแต่ละภาคเรียนสั้นเกินไป

2. ผู้บริหารในวิทยาลัยเกษตรกรรมและครู-อาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่า ต้องปรับปรุงหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ 2530 โดยเฉพาะในเรื่องกำหนดการเปิด-ปิดภาคเรียน กำหนดคาบ เวลาการสอนบางรายวิชา การจัดแผนการเรียนการสอน เอกสาร ตำรา คู่มือการเรียน การสอน การฝึกงานของนักศึกษา หมวดวิชาและรายวิชา โดยมีวิธีการปรับปรุงดังนี้

2.1 ขยายเวลาแต่ละภาคเรียน โดยจัดเป็นปีละ 2 ภาคเรียนปกติและ 1 ภาคเรียนฤดูร้อน รวมทั้งควรปรับลด-เพิ่มกำหนดเวลาเรียนให้เหมาะสมกับเนื้อหาแต่ละรายวิชา ตลอดจนปรับปรุงเนื้อหาแต่ละรายวิชาและเนื้อหาบางรายวิชาใหม่

2.2 ในการจัดแผนการเรียนการสอนนั้น ควรกระจายวิชาสามัญไปเรียนชั้นอื่นที่สูงขึ้นบ้าง จะได้แทรกวิชาปฏิบัติเข้าไปในภาคเรียนแรก ๆ ได้ เพื่อให้บรรยากาศการเรียนการสอนไม่เครียด

2.3 ควรมีการปรับปรุงเอกสาร ตำรา และคู่มือการเรียนการสอน รวมทั้งจัดทำสำหรับรายวิชาที่ยังไม่มี

2.4 ควรเพิ่มเวลาฝึกงานและนับเวลาการให้คำแนะนำหรือนิเทศการออกฝึกงานแก่นักศึกษาให้เป็นชั่วโมงสอนของครูด้วย

2.5 ควรลดรายวิชาในหมวดวิชาพื้นฐานแต่เพิ่มรายวิชาหรือเนื้อหาในหมวดวิชาชีพ
 สรุปรายวิชาในหมวดวิชาพื้นฐานแต่เพิ่มรายวิชาหรือเนื้อหาในหมวดวิชาชีพ
 สร้างครีดิท 6 หน่วย (2532) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษานำดูหาและข้อเสนอแนะในการแก้ไขข้อบกพร่องเกี่ยวกับการรับหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2530 ประเภทวิชาเกษตรกรรม ของวิทยาลัยเกษตรกรรม สังกัดกรมอาชีวศึกษา ได้สรุปผลเกี่ยวกับข้อบกพร่องและข้อเสนอแนะในการแก้ไขข้อบกพร่องเกี่ยวกับการรับหลักสูตร โดยใช้แบบสอบถามผู้บริหาร จำนวน 326 คน ครู-อาจารย์ จำนวน 643 คน และนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 3 จำนวน 1,032 คน ผลการวิจัยสรุปว่า

1. ด้านจุดหมายของหลักสูตร พบว่า จุดหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้เลอเลิศเกินไป ยากต่อการปฏิบัติให้บรรลุจุดหมายได้และไม่สอดคล้องกับความสนใจตามวัยของวัยของผู้เรียน ข้อเสนอแนะในการแก้ไขข้อบกพร่องคือ ควรกำหนดจุดหมายให้สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง รวมทั้งควรสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับความต้องการ ความสนใจ วุฒิภาวะ และประสบการณ์เดิมของผู้เรียน โดยกำหนดจุดหมายให้สอดคล้องกัน

2. ด้านโครงสร้างของหลักสูตร พบว่า การกำหนดสัดส่วนระหว่างหมวดวิชาพื้นฐานและหมวดวิชาชีพเกษตร (ไม่รวมฝึกงาน 400 คาบ) ในกลุ่มวิชาเลือกเป็น 1,140 คาบ : 3,040 คาบ หรือประมาณ 1 : 2.7 ซึ่งเห็นว่าสัดส่วนที่กำหนดคังน้อยไป สำหรับหมวดวิชาชีพเกษตรควรปรับอัตราส่วนเป็น 1 : 3 โดยลดจำนวนรายวิชาของบางกลุ่มวิชาในหมวดวิชาพื้นฐานให้ลดลง

3. ด้านเนื้อหาวิชาตามหลักสูตร พบว่า ความเหมาะสมของเนื้อหาวิชามาก แต่ระยะ

เวลาเรียนแต่ละภาคสั้นทำให้สอนไม่ครบตามหลักสูตรโดยเฉพาะวิชาเกษตรที่มีภาคปฏิบัติ ควรปรับภาคเรียนให้เป็น 2 ภาคเรียนปกติ และ 1 ภาคเรียนฤดูร้อนต่อปี พร้อมทั้งปรับปรุงเนื้อหารายวิชาที่ไม่เหมาะสมกับจำนวนคาบเรียนต่อสัปดาห์ให้สัมพันธ์กัน

4. ด้านการเปิดกลุ่มวิชาชีพเลือกและการจัดเวลาเรียนตามหลักสูตร พบว่า ระยะเวลาเรียนแต่ละภาคเรียนสั้นมา นักศึกษาไม่สามารถเรียนรู้การปฏิบัติได้ครบวงจรในวิชาเกษตร จึงทำให้ไม่เกิดทักษะในอาชีพตามจุดหมายของหลักสูตรได้

5. ด้านการสอนและครู-อาจารย์ผู้สอน พบว่า การเรียนการสอนในชั้นเรียนส่วนมาก นักศึกษาจะได้เรียนแต่ภาคทฤษฎี ซึ่งการสอนวิชาเกษตรกรรมเน้นการเรียนโดยการปฏิบัติจริงเป็นหัวใจสำคัญในการสอน แต่พบว่ากิจการฟาร์มยังไม่ประสบผลสำเร็จในการดำเนินงานจนสามารถเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับนักศึกษา ควรมีการปรับปรุงงานฟาร์มให้มีประสิทธิภาพสามารถเป็นแหล่งความรู้และประสบการณ์ที่ดีให้กับนักศึกษา

ครู-อาจารย์ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร ควรจัดให้มีการประชุมสัมมนา หรืออบรมเกี่ยวกับหลักสูตรให้แก่ผู้สอนได้มีความรู้ความเข้าใจ เพื่อสามารถนำหลักสูตรไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำหรับวิธีการสอนที่ครู-อาจารย์ใช้ในการถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียนยังไม่เหมาะสม มักใช้วิธีการสอนแบบบรรยายโดยไม่ใช้สื่อการสอน ผู้สอนควรปรับปรุงวิธีสอนให้เหมาะสม

6. ด้านตัวนักศึกษา จากการวิจัยพบว่า นักศึกษาขาดความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม 220 คาบ ควรจัดลักษณะของกิจกรรมที่เร้าใจให้นักศึกษาเกิดความสนใจ

ความแตกต่างระหว่างพื้นฐานความรู้เดิมของนักศึกษาทำให้เป็นปัญหาในการเรียนการสอน โดยเห็นว่านักศึกษามีความรู้พื้นฐานจากระดับมัธยมต่างกัน ควรจัดให้มีการสอนเสริมบางเรื่องของเนื้อหาวิชาที่นักศึกษามีพื้นฐานความรู้ไม่พอ

เรื่องที่นักศึกษาเห็นว่าเป็นปัญหาสำคัญได้แก่ ความมั่นใจว่ามีความรู้ความสามารถในการนำความรู้ไปปฏิบัติได้เป็นอย่างดี โดยเห็นว่าไม่มีความมั่นใจว่ามีความรู้ความสามารถพอ ควรเร่งปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพให้ดีขึ้นกว่าเดิม เน้นการสอนภาคปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี

7. ด้านสถานที่เรียนและอุปกรณ์การสอน จากการวิจัยพบว่า ยังขาดแคลนคู่มือการสอน รายวิชาต่าง ๆ ที่เปิดสอนไปแล้ว ควรเร่งจัดทำคู่มือการสอนในรายวิชาที่ยังไม่มี

ความทันสมัยของตำรา เอกสารที่มีอยู่ไม่ทันสมัย วิทยาลัยควรจัดสรรงบประมาณ สำหรับซื้อหรือผลิตตำรา เอกสารทางวิชาการและวารสารต่าง ๆ เพิ่มเติมตามความเหมาะสมกับ สภาพการเรียนการสอน

เครื่องมือและอุปกรณ์บางอย่างไม่มี บางอย่างมีแต่ไม่พอหรือไม่เหมาะกับการใช้งาน วิทยาลัยควรจัดหารายได้ด้านอื่นนอกเหนือจากงบประมาณที่ได้รับ เพื่อนำเงินมาซื้ออุปกรณ์การเรียน การสอน

8. ด้านการวัดผล ประเมินผล จากการวิจัยพบว่า ความเหมาะสมของแบบทดสอบที่ ผู้สอนสร้างขึ้นเพื่อใช้วัดผลการเรียนการสอนภาคทฤษฎียังไม่ค่อยได้มาตรฐาน วัดผลได้ไม่ตรงตาม จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ควรจัดทำแบบทดสอบมาตรฐานรายวิชาต่าง ๆ ให้กับวิทยาลัยเกษตรได้ ใช้ให้เป็นแนวทางเดียวกัน

9. ด้านการใช้หลักสูตร จากการวิจัยพบว่า ปัญหาที่สำคัญได้แก่ การเปิดกลุ่มวิชาชีพ เลือกและการจัดเวลาเรียนตามหลักสูตร เนื้อหาวิชาตามหลักสูตร ครู-อาจารย์ นักศึกษา สถานที่ เรียนและอุปกรณ์การสอนเป็นปัญหาที่สำคัญมาก ส่วนปัญหาด้านการวัดผลประเมินผล จุดหมายของ หลักสูตร และโครงสร้างของหลักสูตรเป็นปัญหาน้อย ควรหาทางปรับปรุงแก้ไขโดยเร่งด่วน

สุภพงษ์ ปิ่นเวหา (2533) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตร วิชาชีพ พุทธศักราช 2530 กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ช่างอุตสาหกรรม : ศึกษาเฉพาะวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคเหนือ วิทยานิพนธ์แบบสัมมนาผู้บริหาร จำนวน 14 คน และใช้แบบสอบถามอาจารย์ผู้สอนวิชา คณิตศาสตร์ช่างอุตสาหกรรม จำนวน 44 คน นักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 3 จำนวน 360 คน ผลการวิจัยสรุปว่า

1. ด้านบริบท พบว่า จุดประสงค์ของหลักสูตรชัดเจนดี โครงสร้างของหลักสูตรมีความ เหมาะสม เนื้อหาวิชาสอดคล้องกับจุดประสงค์ และโครงสร้างหลักสูตรดี แต่ควรเพิ่มเวลาในการ เรียนแต่ละรายวิชา

2. ด้านปัจจัยเบื้องต้น พบว่า อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่มิมีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี

โดยมีวุฒิทางการศึกษา มีประสบการณ์ในการสอนวิชาคณิตศาสตร์มากกว่า 3 ปี

3. ด้านกระบวนการใช้หลักสูตร พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเข้าใจดีพอสมควร แต่การสอนส่วนใหญ่ยังใช้การบรรยาย ไม่ค่อยมีการนำนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ และไม่ค่อยมีกิจกรรมเสริมเท่าที่ควร

4. ด้านผลผลิต พบว่า ผลที่ได้จากการเรียนการสอนไม่บรรลุจุดประสงค์ของหลักสูตรเท่าที่ควร

เทย์เลอร์ (Taylor. 1963) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินผลโครงการปริญญาโททางการศึกษา ในวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือของมลรัฐโอคลาโฮมา โดยสัมภาษณ์ผู้สำเร็จการศึกษา จำนวน 125 คน ครูใหญ่โรงเรียนที่ผู้สำเร็จการศึกษาสอนอยู่จำนวน 75 คน ผลการวิจัยพบว่า ครูใหญ่และผู้สำเร็จการศึกษามีความคิดเห็นตรงกันว่า ควรปรับปรุงเนื้อหาวิชาและเพิ่มวิชาเลือกให้มากขึ้น ส่วนในวิชาการศึกษาควรปรับปรุงบางส่วนเพื่อนำไปใช้ในสถานการณ์จริง ควรให้มีโอกาสเลือกเรียนรายวิชาตามความสนใจของผู้เรียน

คอสส์ (Kauss. 1969) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินผลโครงการปริญญาโททางการสอน ของมหาวิทยาลัยนอร์ทเวสเทิร์น โดยสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรจากผู้สำเร็จการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า จำนวนร้อยละ 80 ของผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า ความสามารถทางด้านการสอนของผู้สำเร็จการศึกษายังจะต้องได้รับการปรับปรุงให้ดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ จึงมีความประสงค์จะให้การจัดหลักสูตรทางด้านการสอนให้เน้นเกี่ยวกับสมรรถภาพทางการสอนให้มากขึ้น

เนเกล (Nagel. 1984) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินผลโครงการบริหารการศึกษาระดับชุมชนบัณฑิต มหาวิทยาลัยอาครอน ตามทฤษฎีของผู้นับการศึกษา โดยการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ให้แก่ผู้จบการศึกษาระดับชุมชนบัณฑิต จำนวน 129 คน ผลการวิจัยพบว่า ชุมชนบัณฑิตส่วนใหญ่มีความพอใจในประสบการณ์ที่ได้รับจากหลักสูตร และหลังจากสำเร็จการศึกษาไปทำงานแล้ว ผลปรากฏว่างานในหน้าที่มีความก้าวหน้าไปอย่างดี และควรมีการสร้างแผนงานในการทำงานติดต่อประสานกันระหว่างมหาวิทยาลัย และชุมชนบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาไปแล้ว

จากการประมวลแนวความคิดจากผลการวิจัยเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรพบว่า หลักสูตรที่สร้างขึ้นมาแล้วมีความจำเป็นที่จะต้องประเมินหลักสูตร เพื่อพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น